

Brussel als graadmeter voor Berlijn

Krachtige campagne voor Europese verkiezingen

Achtergrond - 12 juni 2009

(3 juni 2009) De haai waarmee de liberalen op de SPD-verkiezingsposters worden vergeleken, is veelzeggend. De Duitse politieke partijen zien de Europese verkiezingen vooral als opmars voor de Bondsdagverkiezingen van dit najaar.

Wie wil dat de Finanzhaie ('geldwolven') in Europa vrij spel blijven houden, moet maar op de liberale FDP stemmen. De grijnzende haai op het sociaaldemocratische verkiezingsaffiche moet deze boodschap kracht bij zetten. Voor alle anderen, zo suggereert de poster, is er de SPD - de partij die staat 'voor een Europa, waarin duidelijke regels gelden voor iedereen'.

De sociaaldemocraten spreken in aanloop naar de Europese verkiezingen klare taal. Ook tegen de andere Duitse partijen: de CDU is de partij van de uitknijpers (de SPD voor het minimumloon), de Linke van de blaaskaken (de SPD voor verantwoordelijkheid). De partij van voorzitter Franz Müntefering laat er geen misverstand over bestaan dat de grootste tegenstanders in Duitsland zelf zitten.

Superwahljahr

Dat is niet voor niets. De verkiezingen voor het Europese Parlement, die in Duitsland op zondag 7 juni worden gehouden, zijn de eerste landelijk gehouden verkiezingen van dit 'Superwahljahr'. En hoewel geen politicus het hardop uitspreekt, zal de uitslag hoe dan ook gelden als graadmeter voor de Bondsdagverkiezingen van eind september.

Vandaar dat bondskanselier Merkel deze dagen van stad naar stad reist om haar Europese CDU-lijsttrekker Hans-Gert Pöttering aan te prijzen. De overige partijleiders doen niet anders. En evenals de SPD proberen de CDU, FDP en Grünen stemmen te winnen met thema's waarmee ze in september kunnen scoren.

"Geen partij wil met een slecht resultaat bij de Europese verkiezingen de strijd in om de macht in Berlijn," analyseert dagblad Bild de gedreven campagnes van de verschillende partijen. Ook uit het gewicht van de afvaardigingen die zij naar Europa sturen blijkt dat de partijen een afgang willen voorkomen.

Zwaargewicht

Zo heeft Die Linke zijn populaire partijvoorzitter Lothar Bisky als lijsttrekker naar voren geschoven. Het politieke zwaargewicht was sinds november 2007 ook al voorzitter van de Europese Linkse Partij. Bündnis 90/Die Grünen hebben met Reinhard Bütikofer eveneens een ex-voorzitter als lijsttrekker. Bütikofer volgt in die functie de invloedrijke Grünen-parlementariër, Daniel Cohn-Bendit, op.

De andere grote partijen gaan de verkiezingen in met ervaren Europarlementariërs. Silvana Koch-Mehrin slaagde er vijf jaar geleden in de FDP voor het eerst sinds 1994 weer in het Europese Parlement terug te krijgen. Ze geldt intussen als één van Duitslands bekendste politici in Brussel en moet proberen haar succes van 2004 te overtreffen.

Concentratiekampfilm

Martin Schulz zit sinds 1994 voor de SPD in het Europese Parlement. Sinds 2004 is hij fractievoorzitter van de Partij van de Europese Sociaaldemocraten, waarbij de SPD is aangesloten. Schulz kreeg in 2003 internationale bekendheid toen de Italiaanse premier Berlusconi opmerkte dat hij geschikt was voor de rol van bewaker in een concentratiekampfilm.

Onder sociaaldemocraten staat Schulz onverminderd hoog in aanzien. Hij wordt getipt als opvolger van Günther Verheugen (SPD) als Europese Commissaris. Dit jaar loopt het vijfjarige mandaat van de Commissie af. Als dat niet lukt, wil Schulz over twee en een half jaar de nieuwe voorzitter van het Europese Parlement worden. Zijn sociaaldemocratische fractie is dan aan de beurt een kandidaat te leveren.

De huidige voorzitter van het Parlement, Hans-Gert Pöttering, is de Europese lijsttrekker van de CDU. Zijn voorzitterschap is het hoogtepunt van een dertig jaar lange opmars door de Europese gelederen. Daarvoor was hij onder meer acht jaar voorzitter van de Europese christendemocratische fractie.

Belangrijkste leverancier

In tegenstelling tot Nederland zendt Duitsland dus relatief veel ervaren politici naar Brussel af. Dat is niet de enige reden dat zij met zo grote regelmaat belangrijke functies in het Parlement vervullen. Duitsland is ook de belangrijkste leverancier van de volksvertegenwoordiging in Brussel en Straatsburg. Het levert 99 van de 736 afgevaardigden. Ter vergelijking: Frankrijk, Italië en Groot-Brittannië moeten het doen met 72 vertegenwoordigers. Nederland met 25.

Die macht leidt niet tot een hogere populariteit voor de Europese verkiezingen in Duitsland zelf. De verwachting is dat de opkomst dit jaar nog lager zal zijn dan vijf

jaar geleden. Toen vormde de 43 procent van de kiesgerechtigden die de moeite van de tocht naar de stembus nam al een diepterecord.

Vuur uit de sloffen

Voor die minderheid rennen Merkel, Müntefering en FDP-lijsttrekker Guido Westerwelle zich de komende dagen het vuur uit de sloffen. Op dit moment heeft CDU/CSU de beste papieren. Met 39 procent staan de zusterpartijen duidelijk als sterkste in de peilingen - hoewel ze vijf jaar geleden nog 44,5 procent haalden.

De SPD volgt met 26 procent op afstand, maar zou daarmee wel 4,5 procent winnen ten opzichte van 2004. Die Grünen blijven met 12 procent op hetzelfde niveau als de afgelopen verkiezingen. De FDP en Linke staan met respectievelijk 9 en 7 procent in de peilingen. In 2004 haalden ze beide rond 6 procent van de stemmen.

Pim Huijnen is redacteur van het Duitslandweb.

Afbeeldingen:

[Picture Alliance / dpa](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3394/brussel-als-graadmeter-voor-berlijn>